

Colloquia Gedanensia 17, czyli siedemnasta edycja interdyscyplinarnej i międzynarodowej konferencji naukowej

W dniach 20–22 listopada odbyła się już siedemnasta edycja interdyscyplinarnej i międzynarodowej konferencji naukowej *Colloquia Gedanensia*, czyli „Rozmowy Gdańskie”. Pierwsza konferencja z tego cyklu miała miejsce 6 grudnia 2008 roku. Impulsem do jej zorganizowania oraz wyboru omawianego zagadnienia był przeżywany wówczas w Kościele katolickim Rok św. Pawła. Temat pierwszej edycji brzmiał zatem: „Święty Paweł i jego droga do apostolskiego sukcesu”.

Pomysłodawcą i głównym organizatorem konferencji był autor niniejszych słów. Z jego inspiracji i pod jego kierunkiem *Colloquia Gedanensia* odbywają się co roku; wyjątkiem był rok 2011. Początkowo instytucją, z ramienia której organizowano *Colloquia Gdańskie* i która patronowała temu wydarzeniu, było Gdańskie Seminarium Duchowne. Jednak już od trzeciej edycji, w roku 2010, instytucjonalnym współorganizatorem został Wydział Historyczny Uniwersytetu Gdańskiego. Z czasem do grona współorganizujących jednostek naukowych dołączyły: Wydział Nauk o Zdrowiu z Instytutem Medycyny Morskiej i Tropikalnej Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, Wydział Teologiczny Uniwersytetu w Lublanie (Słowenia) oraz Wydział Teologiczny Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Przedmiotem wykładów i dyskusji w ramach *Colloquia Gedanensia* są zagadnienia uznane za ważne i aktualne społecznie i religijnie. Konferencja wpisuje się tym samym w naukową debatę nad życiem człowieka w kontekście jego potrzeb duchowo-religijnych oraz historycznych i współczesnych uwarunkowań i wyzwań. Tematy konferencji są rozpatrywane w aspekcie teologicznym, humanistycznym, medyczno-zdrowotnym i społecznym.

„Rozmowom Gdańskim” przyświeca idea rzetelności badawczej, zdrowego krytycyzmu oraz otwartości na poruszanie kwestii problemowych. Prelegenci podejmują odważne próby ich interpretacji i podają propozycje ich rozwiązań. Charakterystyczną cechą corocznych konferencji jest wskazywanie na uniwersalne i partykularne wartości religijne, ich znaczenie dla rozwoju kulturowo-cywilizacyjnego świata oraz dla promowania dobra i pokoju. Szczególnym uprzywilejowaniem cieszy się badawcze roztrząsanie omawianych zagadnień, uwzględniające myśl chrześcijańską i ukazujące chrześcijańską perspektywę

rozumienia świata i ludzkich społeczności. Interdyscyplinarny horyzont konferencyjnych prezentacji sprzyja dostrzeganiu chrześcijańskich wartości oraz potrzeby ich obecności w różnych sferach egzystencji i funkcjonowania człowieka. W ten sposób *Colloquia Gedanensia* służą prezentacji aktualnych badań naukowych i ich rezultatów, życzliwej wymianie myśli, a także budowaniu ludzkich postaw nacechowanych poczuciem odpowiedzialności za rzeczywistość obecną i przyszłą, zarówno w wymiarze ziemskim, jak i duchowym.

Wśród konferencyjnych tematów znalazły się dotąd między innymi zagadnienia pokoju oliwskiego, religijnej ortodoksji i herezji, religijnych i narodowych symboli, tożsamości religijnej, tradycji, pobożności, odpoczynku, prawdy, wolności i sprawiedliwości.

Od czasu pandemii koronawirusa (2020 r.) *Colloquia Gedanensia* odbywają się online. Fakt ten umożliwia jednak udział uczestników czynnych i biernych z różnych stron świata. Najwięcej prelegentów zgromadziły dotąd *Colloquia* ubiegłoroczne – CG 16. Program dwudniowej konferencji obejmował 40 wykładów, w tym 19 w języku angielskim oraz 21 w języku polskim, które zostały wygłoszone podczas 14 sesji tematyczno-językowych. Prelegenci reprezentowali różne ośrodki naukowe z Polski i z zagranicy (z Chorwacji, Kanady, Meksyku, Serbii, Słowenii, Turcji oraz USA).

W gdańskich kolokwiah wzięli dotąd udział wybitni bibliści i historycy, teolodzy, filozofowie i etycy, specjaliści nauk medycznych, psychologowie i pedagodzy, przyrodnicy i fizycy, a także eksperci z zakresu sztuki oraz profesjonaliści związani z dziennikarstwem. Podczas ubiegłorocznej konferencji, poświęconej zagadnieniu sprawiedliwości, niezwykle interesujący wykład na temat sprawiedliwości w polityce i ekonomii wygłosił profesor Andrzej Kurnicki, reprezentujący Hult International Business School w San Francisco (USA), były ambasador Polski w Kanadzie oraz badacz problematyki biznesu, zarządzania i politycznych relacji międzynarodowych. Gośćmi specjalnymi konferencji byli natomiast profesor Aleksander Maciej Jabłoński z Carleton University w Ottawie (Kanada), ekspert w dziedzinie dynamiki systemów kosmicznych i inżynierii misji planetarnych, który mówił o sprawiedliwości w kontekście badań planetarnych na przykładzie Księżyca, oraz wybitny etnolog i antropolog profesor Edward Martinek z Hawi na Hawajach (USA), przez wiele lat związany z University of Chicago, który wygłosił tzw. *keynote lecture* poświęcony sprawiedliwości w przedchrześcijańskiej religii Hawajczyków.

W dniach 20–22 listopada 2025 roku odbyła się kolejna, tym razem trzydniowa, międzynarodowa i interdyscyplinarna konferencja naukowa *Colloquia Gedanensia* 17. Podobnie jak w poprzednich edycjach, głównym organizatorem wydarzenia był autor niniejszych słów, którego wspierali profesor Andrzej Basiński, były prorektor Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, oraz profesor Ivan Platovnjak z Uniwersytetu w Lublanie w Słowenii.

Temat konferencji brzmiał: „Tolerancja – czego i jak daleka?” Udział w konferencji zgłosiło 32 naukowców i badaczy, reprezentujących zarówno mniejsze, jak i większe doświadczenie badawcze, a zarazem wykazujących się dużą pasją do nauki oraz do zrozumienia człowieka w jego duchowo-cieleśnym wymiarze i religijno-społecznych uwarunkowaniach.

Prelegenci reprezentowali ośrodki naukowe z kraju (Gdańsk, Kraków, Lublin, Szczecin, Toruń i Warszawa) oraz z zagranicy (Belgrad, Boston, Chicago /Hawi, Lublana, San Francisco i Zagrzeb).

Colloquia Gedanensia 17 otworzył autor niniejszych słów – ks. prof. dr hab. Grzegorz Szamocki, jako przewodniczący Komitetu Organizacyjnego. Przywitał on uczestników oraz krótko wprowadził w temat i program konferencji. Następnie słowa pozdrowienia oraz potwierdzenia instytucjonalnego patronatu wypowiedział prof. dr hab. Wiesław Laskowski, prorektor ds. badań naukowych Uniwersytetu Gdańskiego.

Gośćmi specjalnymi *Colloquia Gedanensia* 17 byli profesor Bojan Žalec z Uniwersytetu w Lublanie w Słowenii oraz ks. profesor Jan Perszon z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Obydwaj wygłosili *keynote lectures*.

Profesor Bojan Žalec, światowej sławy ekspert w zakresie filozofii i etyki społecznej, członek Europejskiej Akademii Nauk i Sztuk z siedzibą w Salzburgu, rozpoczął pierwszą sesję wykładową wystąpieniem na temat religijnej tolerancji i nietolerancji, wprowadzając całą konferencyjną debatę na wysoki poziom merytoryczny. Z kolei ks. profesor Jan Perszon, wybitny teolog, znawca problematyki religijności i pobożności ludowej, antropologii kulturowej, etnologii, religioznawstwa oraz eklezjologii, niezwykle wnikliwie, z naukową precyzją i profesorską dojrzałością, zabrał głos w kwestii przejawów nietolerancji wobec chrześcijańskich misjonarzy oraz głosicieli i świadków Ewangelii Jezusa Chrystusa.

Pozostałe 30 wykładów zostało rozdzielonych między 10 sesji tematyczno-językowych. Po każdej sesji przewidziano czas na dyskusję, pytania i komentarze.

W sesji pierwszej, po wykładzie profesora Žalca, dwa anglojęzyczne wystąpienia profesorek z Zagrzebia i Lublany kontynuowały naukowe dywagacje nad tolerancją w perspektywie etyki odpowiedzialności oraz koncepcji cnoty moralnej.

Druga sesja była polskojęzyczna i poświęcona tolerancji w Biblii. Bibliści zaprezentowali owoce swych badań nad kwestią tolerancji w jednym z tekstów Księgi Liczb, w Księdze Sędziów – w odniesieniu do poświadczonej tolerancji przemocy, niesprawiedliwości i niemoralności – oraz w pismach Pawłowych. W każdym z tych wykładów wybrzmiewał aspekt historycznych uwarunkowań tolerancji i nietolerancji, a także problematyka tożsamości ludu Bożego. O boskiej i ludzkiej tolerancji w wybranych tekstach biblijnych mówili również bibliści w sesjach piątej i dziesiątej, w których ten sam aspekt tolerancji był przedmiotem pozostałych wykładów, analizowany jednak w odmiennych perspektywach, na przykład w kontekście ludzkiego cierpienia i godności czy troski o tożsamość oraz duchowe i materialne dobro wspólne.

Drugi dzień konferencji rozpoczął się od anglojęzycznej sesji poświęconej tolerancji w wymiarze religijno-społecznym. Naukowcy zaprezentowali wyniki swoich badań dotyczących wartości tolerancji w relacjach międzyludzkich oraz wpływu duchowości i ćwiczeń duchowych na jej kształtowanie. Powiązanie tolerancji z duchowością człowieka

stanowiło przedmiot wystąpień również w anglojęzycznej sesji szóstej oraz w polskojęzycznej sesji dziesiątej.

W tegorocznych kolokwiach silnym głosem wybrzmiał – zwłaszcza w sesji ósmej, obejmującej wykłady naukowców z USA – problem tolerancji jako wyzwania w sferze społeczno-politycznej oraz cywilizacyjno-kulturowej. Poruszono także kwestię tolerancji w perspektywie wykorzystywania sztucznej inteligencji, troski o godność człowieka oraz poszanowania jego fundamentalnych praw.

Uczeni i praktycy z dziedziny nauk medycznych i nauk o zdrowiu, w sesjach czwartej, siódmej i dziewiątej – w języku angielskim i polskim – mówili bardzo konkretnie o tolerancji naturalnej ludzkiego organizmu, o granicach ludzkich możliwości w zakresie znoszenia dolegliwości i chorób oraz ich leczenia i terapii.

Aspektowo-tematycznym zwieńczeniem konferencji były wystąpienia w ramach dwóch ostatnich, polskojęzycznych sesji – dziewiątej i dziesiątej. Dominowała w nich perspektywa historyczno-społeczna i teologiczna. Prelegenci, podkreślając wartość tolerancji, zwracali również uwagę na niebezpieczeństwo jej bezgranicznego okazywania oraz tolerowania także postaw religijnie i moralnie kontrowersyjnych, a nawet obiektywnie złych. Wyrażona została również refleksja nad zjawiskiem odrzucania granic tolerancji, łączącym się z obojętnością, brakiem odpowiedzialności, spływaniem tożsamości, a nawet naruszaniem wolności innych osób.

Na zakończenie konferencji, w imieniu Komitetu Organizacyjnego, głos zabrał profesor Andrzej Basiński, który podziękował wszystkim prelegentom i słuchaczom, wyrażając uznanie dla poziomu merytorycznego wystąpień i dyskusji. Ostatni głos należał do autora niniejszego sprawozdania, który, jako Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego, zaprosił już na *Colloquia Gedanensia* 18 w roku 2026, których tematem będzie „odwaga”. Jak w latach poprzednich, już kilka godzin po zrealizowaniu ostatniego punktu programu konferencji napłynęły pierwsze pisemne deklaracje udziału w kolejnych gdańskich kolokwiah.